

Δ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπό την αιγίδα της Αυτού Εξοχότητος
του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας
κ. Κάρου Παπούλια

Το αρχαίο ελληνικό θέατρο και η πρόσληψή του

Πάτρα, 26-29 Μαΐου 2011

Συνεδριακό & Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών

Διοργάνωση: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών

Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου

Πρόεδρος: Θ. Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλη: Χ. ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ
Σ. ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ
Γ. Μ. ΣΗΦΑΚΗΣ
Σ. ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ
Θ. ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΑΖΗΣ

Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου

Πρόεδρος: Σ. ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ

Μέλη: Κ. ΑΡΒΑΝΙΤΗ
Κ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ
Ι. ΠΑΝΟΥΣΗΣ
Γ. ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΕΜΠΤΗ 26 ΜΑΪΟΥ 2011

Έναρξη Εργασιών του Δ΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου

Επίσημοι χαιρετισμοί 15.00 – 15.30

Εναρκτήρια ανακοίνωση 15.30 – 16.00

- ΦΑΝΗΣ ΚΑΚΡΙΔΗΣ: Η μάχη του Μαραθώνα στην Αττική Κωμωδία.

Αρχαία ελληνική κωμωδία – Μίμος 16.00 – 17.40 Πρόεδρος: Θ. Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Το *προσωπείον* και το βλέμμα στον Αριστοφάνη.
- ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΣ: Ο *Γηρυόνης* του Έφιππου. Κωμωδία ανάμεσα στον μύθο και το παραμύθι.
- ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ: Προσωπείο και παράσταση στη Νέα Κωμωδία.
- ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ: Η ελληνική κωμωδία στη ρωμαϊκή λογοτεχνία.
- ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ: Μίμος: Προβλήματα της έρευνας και υποθέσεις γύρω από τη δημιουργία του μιμικού δράματος στην αρχαιότητα.

Συζήτηση 17.40 – 18.00

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΚΑΦΕΣ 18.00-18.30

Αρχαιολογία του Αρχαίου Θεάτρου 18.30-20.30 Πρόεδρος: Γ. Μ. ΣΗΦΑΚΗΣ

- MARTIN KREEB: Η αρχαιολογική έρευνα σχετικά με το αρχαίο θέατρο κατά την τελευταία δεκαετία.
- ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗ-VON MOOSK: Η βάση του Αστυδάμαντα στο θέατρο του Διονύσου.
- ΜΑΡΙΑ ΜΙΚΕΔΑΚΗ: Παρατηρήσεις σχετικά με τον όρο «*θυρώματα*» του αρχαίου ελληνικού θεάτρου.
- ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΑΜΠΑΚΗ: Τα γλυπτά στα αρχαία ελληνικά θέατρα και ο ρόλος τους.
- VALENTINA DI NAPOLI: Τα θέατρα στη ρωμαϊκή Ελλάδα: προβληματισμοί και ερμηνεία με βάση τον γλυπτό τους διάκοσμο.
- ΣΟΦΙΑ ΑΛΕΞΙΑΔΟΥ: «*και τον πανόπτην κύκλον ηλίου (ανα)καλώ*»: Νέες τεχνολογίες στην προσέγγιση και κατανόηση των φωτιστικών συνθηκών στα θέατρα του Αρχαίου Κόσμου.

Συζήτηση 20.30 – 20.50

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΜΑΪΟΥ 2011

Αρχαία ελληνική τραγωδία 10.00 – 11.20 Πρόεδρος: Κ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

- ΣΜΑΡΩ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ-ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ: «*τὸν χορὸν ἕνα δεῖ ὑπολαμβάνειν τῶν ὑποκριτῶν*»: Ο τελετουργικός ρόλος του τραγικού χορού και η σύζευξη με τον δραματικό του ρόλο.
- ΧΡΥΣΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ: Η δραματική λειτουργία της έκφρασης του σώματος στον Ευριπίδη (*Μήδεια, Ιππόλυτος, Εκάβη*).
- ΣΠΥΡΟΣ ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Σε ποιο κοινό απευθύνεται ο Ευριπίδης; Η διερεύνηση της πρόσληψης του ποιητή σε συνάρτηση με την πολιτική νοημοσύνη του κοινού του.
- ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΜΠΟΥΡΕΛΛΗ: Κείμενο και παράσταση. Αντιστροφή ρόλων στην τιμωρία του Πολυμήστορα (Ευριπίδη *Εκάβη*, 953-1108).

11.20 – 11.40 Συζήτηση

Πρόσληψη από την αρχαιότητα μέχρι και τον 19^ο αιώνα 11.40 – 12.40 Πρόεδρος: Β. ΠΟΥΧΝΕΡ

- ΧΑΡΑ ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ: Ο *Προμηθέας* του Iwan Gilkin.
- ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ: Η αρχαιοελληνική τραγωδία αντεπιτίθεται. Μια νέα ματιά στην *Sophonisba* του Trissino.
- ΛΙΛΑ ΜΑΡΑΚΑ: Το μοτίβο της αδελφοκτονίας στην αρχαιότερη τραγωδία του Φρειδερίκου Σίλλερ *Η νύφη της Μισσίνας* και στις *Φοίνισσες* του Ευριπίδη.

12.40 – 13.00 Συζήτηση

13.00 – 15.20 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΦΑΓΗΤΟ

Σκηνική παρουσίαση του αρχαίου δράματος: 19^{ος}-20^{ος} αιώνας 15.20 – 16.40 Πρόεδρος: Μ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΡΙΤΣΑΤΟΥ: Παραστάσεις αρχαίας ελληνικής τραγωδίας «*εἰς τὴν ἀνερασμίαν προφορὰν τοῦ Ἑράσμου*». Κινήσεις για την κατάργηση της ερασμακίας προφοράς στον ὕστερο 19^ο αιώνα.
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ: Προσπάθειες εδραίωσης του αρχαϊσμού στα τέλη του 19^{ου} αιώνα: η *Αντιγόνη* του 1896 και ο Γεώργιος Μιστριώτης.
- ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Ο *Οιδίπους τύραννος* του Σοφοκλή στο ελληνικό θέατρο σκιών.
- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΑΖΗΣ: Η «αναμαρμάρωση» της *Αντιόπης*. Μια προσπάθεια ανασύνθεσης της χαμένης τραγωδίας του Ευριπίδη, με οδηγό τα σωζόμενα αποσπάσματά της.

16.40 – 17.00 Συζήτηση

17.00 – 17.20 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΚΑΦΕΣ

Πρόσληψη στη νεότερη δραματουργία 17.20–19.20 Πρόεδρος: Λ. ΜΑΡΑΚΑ

- ΒΑΛΤΕΡ ΠΟΥΧΝΕΡ: Παρωδίες της ελληνικής μυθολογίας στη νεοελληνική δραματουργία.
- ΤΑΣΟΥΛΑ ΜΑΡΚΟΜΙΧΕΛΑΚΗ: Αναμνήσεις του μύθου της Ιφιγένειας στο πρώιμο Νεοελληνικό θέατρο.
- ΑΡΕΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: *Ο τελευταίος πόλεμος*. Η τελευταία λέξη του Γιώργου Θεοτοκά στον διάλογό του με την αρχαία τραγωδία.
- ΑΝΝΑ ΜΙΣΟΠΟΛΙΝΟΥ: Η Κλυταιμνήστρα του Καμπανέλλη. Η διαδρομή και η ερμηνεία του μύθου.
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΖΗΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ανδρέα Στάικου *Κλυταιμνήστρα*; Η χρήση της σοφοκλείας εκδοχής της *Ηλέκτρας*.

19.20 – 19.20 Συζήτηση

Σύγχρονες προσεγγίσεις του αρχαίου δράματος 19.20 – 20.40 Πρόεδρος: Σ. ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ

- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ: Από τον «πολίτη θεατή» της «πόλης-κράτους» στο «θεατή-καταναλωτή» της παγκοσμιοποιημένης «κοσμο-πολης».
- ΛΙΝΑ ΡΟΖΗ: Ο αρχαίος ελληνικός μύθος και η απεικόνιση των εμπόλεμων τοπίων στη σύγχρονη δραματουργία.
- ΚΛΕΙΩ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗ: Η «*διὰ τῆς αἰσθήσεως*» σκηνική προσέγγιση του αρχαίου δράματος από τη Μαρία Χορς.
- ΣΙΜΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Η *Ειρήνη* του Αριστοφάνη για κοινό ανηλίκων θεατών: Παιδαγωγικές διαστάσεις.

21.40 – 21.00 Συζήτηση

ΣΑΒΒΑΤΟ 28 ΜΑΪΟΥ 2011

Αρχαία Ελληνική τραγωδία 10.00 – 11.40 Πρόεδρος: Γ. Μ. ΣΗΦΑΚΗΣ

- ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ: Η προσωπική αίσθηση του χρόνου της Κλυταιμνήστρας και του Αγαμέμνονα στον *Αγαμέμνονα* του Αισχύλου.
- ΕΛΕΝΑ ΒΑΟΥ: Γνωμικός και τελετουργικός. Ο Χορός ως συγκινητής και φιλόσοφος του τραγικού αγώνα. Τα εξόδια χορικά άσματα στις *Χοηφόρους*, στον *Οιδίποδα Τύραννο* και στις *Βάκχες*.
- ΑΓΙΣ ΜΑΡΙΝΗΣ: Η πάροδος των *Επτά επί Θήβας*.
- ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ: Τα όρια του κέρδους στον *Φιλοκτήτη* του Σοφοκλή.
- ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ: Τα παιδιά σε τραγωδίες του Ευριπίδη: *Μήδεια* και *Ανδρομάχη*.

11.40 – 12.00 Συζήτηση

Σκηνική παρουσίαση του αρχαίου δράματος: 20^{ος} και 21^{ος} αιώνας 12.00–14.20 Πρόεδρος: Σ. ΧΑΒΙΑΡΑΣ

- ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΥ-ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ: Διονύσιος Δεβάρης: η θεατρική του δράση και η συμβολή του στην αναβίωση του αρχαίου δράματος στις αρχές του 20ου αιώνα.
- ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΕΙΡΑΓΑΚΗΣ: Τρεις μεσοπολεμικοί *Κύκλωπες*.
- ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Αρχαίο θέατρο και ελληνική διπλωματία. Η *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή από το Βασιλικό Θέατρο στην Αγγλία και τη Γερμανία του 1939.
- ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Το πρόβλημα της Ικετείας. Εικόνες και συμπεριφορές του Ικέτη στο νεότερο ελληνικό θέατρο.
- ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ: Η Μήδεια ως πρέσβειρα της Ελλάδος: η παράσταση του Εθνικού Θεάτρου (1997) και η αποδοχή της από το ελληνικό και το διεθνές κοινό.
- ΒΙΚΥ ΜΑΝΤΕΛΗ: Μεταμοντέρνα κωμικά στοιχεία στους *Αχαρνές* του Κ.Θ.Β.Ε. και στη *Λυσιστράτη* του Εθνικού Θεάτρου (καλοκαίρι 2010).
- Κ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ: Δυο «αιρετικές» πολιτικές αναγνώσεις του *Αίαντα* του Σοφοκλή από τον Βασίλη Παπαβασιλείου (Επίδαυρος, 1996) και τον Κωνσταντίνο Γιάνναρη (στην ταινία *Ομηρος*, 2004).

14.20 – 14.40 Συζήτηση

14.40 – 16.30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΦΑΓΗΤΟ

Σύγχρονες αναγνώσεις, μεταγραφές και ερμηνείες 16.30 – 17.50 Πρόεδρος: Χ. ΜΠΑΚΟΝΙΚΟΛΑ

- ΣΑΒΒΑΣ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ: Το φύλο και η φυλή της τραγωδίας την εποχή της παγκοσμιοποίησης: παραναγνώσεων το ανάγνωσμα.
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗΣ: *Τράγου ωδή*: η πρόσληψη της τραγωδίας στο θέατρο των Castellucci.
- ΔΗΩ ΚΑΓΓΕΛΑΡΗ: Σκηνικές θεωρήσεις της τραγωδίας και μεταθέατρο.
- ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΑΒΙΑΡΑΣ: Η αρχαιότητα στο έργο του Klaus-Michael Grüber.

17.50 – 17.10 Συζήτηση

Η Μετάφραση του αρχαίου δράματος 17.10 – 18.10 Πρόεδρος: Φ. ΚΑΚΡΙΔΗΣ

- ΜΑΡΙΑ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ: *Πέρσες*: «ρήξεις και συνέχειες».
- ΚΑΙΤΗ ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ-ΑΓΑΘΟΥ: Πυρ ή φωτιά, νερό ή ύδωρ; Ο μεταφραστικός τόκος του Δημήτρη Δημητριάδη στην τράπεζα του αρχαίου δράματος.
- Θ. Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Το ζήτημα της μετάφρασης του αρχαίου ελληνικού δράματος: Διαπιστώσεις και ερωτήματα.

18.10-18.30 Συζήτηση

18.30 ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: *Η μετάφραση του αρχαίου ελληνικού δράματος*

Συντονιστής: Θ. Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

.....

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2011

Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις του αρχαίου δράματος 10.00 – 11.40 Πρόεδρος: Θ. ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΑΖΗΣ

- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ: Η τραγωδία ως ανάπτυγμα του κακού. Η *Μήδεια* του Miyagi Satoshi και η ιαπωνική παράδοση.
- ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ: Το αρχαίο θέατρο ως φορέας ιδεολογίας: Οι παραστάσεις του Wilhelm Leyhausen στη Γερμανία του Μεσοπολέμου.
- ΝΑΤΑΣΑ ΣΙΟΥΖΟΥΛΗ: Η παρουσία της αρχαίας τραγωδίας στα διεθνή φεστιβάλ της Ευρώπης.
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ: Η Πρόσληψη του Κωμικού στην Τραγωδία από τους Σύγχρονους Έλληνες Σκηνοθέτες.
- ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ: Οι παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας στην ελληνική μεταπολεμική σκηνή: Απόπειρα συνολικής θεώρησης.

11.40-12.00 Συζήτηση

Καταληκτική ανακοίνωση 12.00–12.30

- ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΣΗΦΑΚΗΣ: *Μέλος, ὄψεις, ὄρχησις*: Η σχέση τους με τον λόγο και η σημασία τους για τη σκηνική ερμηνεία της τραγωδίας.

12.30 ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: *Κείμενο και σκηνική ερμηνεία: προβλήματα και προκλήσεις*

Συντονιστής: Σ. ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ

.....

Λήξη του Συνεδρίου